Gemeente Geertruidenberg

Raadsvoorstel

Zaaknummer : 20250709133079

Aan	: Raad van Geertruidenberg
Raadsvergadering	: 18 september 2025
Agendanummer	:
Onderwerp	: vaststellen programma Powerport Geertruidenberg
Portefeuillehouder	: M.P.C. Hofkens

Voorstel
1. Het programma Powerport Geertruidenberg (bijlage 1) vast te stellen
2. De prioritering van de participatieprojecten (bijlage 2) vast te stellen
3. Het college de opdracht te geven om de eerste tranche van de gebiedsinvesteringen aan te vragen op basis van de prioritering van de participatieprojecten, onder voorbehoud van uitvoerbaarheid en koppelkansen.
4. Een Bestemmingsreserve “Powerport” in te stellen voor de middelen die voortvloeien uit Powerport-initiatieven, deze te bestemmen voor het programma Powerport Geertruidenberg en deze te verwerken in de begroting 2026-2029.

Samenvatting
Het programma Powerport Geertruidenberg brengt de ontwikkelingen die op de gemeente afkomen op het gebied van energie-infrastructuur in de Powerportregio Moerdijk in kaart. Het bevat daarnaast een overzicht van leefbaarheidsprojecten en prioritaire projecten die voortkomen uit inwonersparticipatie en eerdere raadsbesluiten. Samen vormt dit programma het onderhandelingsdocument voor de gemeente richting het Rijk, medeoverheden en andere initiatiefnemers.

Inleiding
De gemeenten Moerdijk, Drimmelen en Geertruidenberg zijn in beeld voor de aanlanding van windenergie van zee vanwege haar gunstige ligging en de aanwezigheid van al bestaande cruciale infrastructuur in deze regio. Daarmee heeft ‘Powerport regio Moerdijk/Geertruidenberg’ een belangrijke rol in de transitie van energie en de benodigde energie-infrastructuur en het energiesysteem van de toekomst. Het Rijk wil veel nieuwe infrastructuur ontwikkelen in deze regio. Volgens het BOL-besluit van juni 2025 wordt er binnen de regio gezocht naar ongeveer 700 hectare aan ruimte voor de energietransitie en uitbreiding van bedrijvigheid.

Uitkomsten BOL-besluit voor Geertruidenberg
Voor Geertruidenberg beperkt het zoekgebied zich tot het Amerterrein en het gebied ten zuid/zuidwesten hiervan (hierna: het Amergebied). Na een verkenning door het Rijk is inmiddels besloten dat aan de Standhazensedijk in de gemeente Geertruidenberg een converterstation wordt gebouwd en het 380 kV-hoogspanningsstation wordt uitgebreid en verbeterd. De keuzes van het Rijk om de aanlanding van wind op zee in gemeente Geertruidenberg te laten plaatsvinden zijn leidend en niet weerlegbaar door de gemeente.

Mogelijk volgen er in de toekomst nog meer energietransitie infrastructurele projecten in het Amergebied. De leefkwaliteit komt door deze ontwikkelingen onder druk te staan. De rijksgelden voor de gebiedsinvesteringen om de leefkwaliteit te verbeteren, moeten op een weloverwogen manier worden ingezet. De reden van dit programma is dan ook om alle ontwikkelingen in kaart te brengen en leefkwaliteitsprojecten aan te dragen ter verbetering van de gemeente. Het programma vormt daarmee een soort bidbook richting Rijk en andere initiatiefnemers die aan de lat staan voor de financiering van het programma.

In het programma maken we onderscheid in drie ‘soorten’ projecten: participatieprojecten, niet-onderhandelbare projecten en aanvullende projecten. Conform raadsbesluit van 08 mei 2025 is de lijst met participatie-projecten tot stand gekomen in samenwerking met de raadswerkgroep Energiek Geertruidenberg, de gemeenteraad, het college en vanuit stakeholders- en inwonersavonden. De prioritering van de participatieprojecten voor de eerste tranche van de gebiedsinvesteringen is gebaseerd op het participatieproces dat conform de Publieke Waarde Evaluatie-methode (PWE) is uitgevoerd.

Uw raad besloot eerder op 10 april 2025 over de niet-onderhandelbare projecten. U besloot dat “primair wordt ingezet op de niet-onderhandelbare projecten die de werkgroep Energiek Geertruidenberg heeft benoemd. Deze niet-onderhandelbare projecten dienen uit te worden gevoerd in het belang van de direct omwonenden

en vormen geen onderdeel van het participatietraject, maar worden meegenomen in de onderhandelingen met Tennet, RWE e.a. Voor het resterende deel van deze niet-onderhandelbare projecten zal een strategische agenda worden gevormd om deze gerealiseerd te krijgen.”. Conform dit besluit, zijn de niet-onderhandelbare projecten niet meegenomen in de prioriteringsparticipatie en worden deze niet gefinancierd uit de eerste tranche van de gebiedsinvesteringen.

Bijdrage aan maatschappelijke opgave / strategische doelstelling / beoogd (maatschappelijk) effect
De bijdrage van het programma Powerport Geertruidenberg is meerledig:
1. Het elektriciteitssysteem van Nederland moet worden uitgebreid en aangepast om alle ontwikkelingen, verduurzaming en aansluitingen aan te kunnen;
2. De uitbreiding van dit systeem heeft een impact op de Geertruidenbergse leefomgeving en leefkwaliteit. De gebiedsinvesteringen zorgen ervoor dat deze leefkwaliteit wordt geborgd en verbeterd;
3. Door nauw samen te werken met inwoners, stakeholders en initiatiefnemers proberen we het begrip en het draagvlak van alle ontwikkelingen te vergroten .

Argumenten
1.1 Het programma dient als onderhandelingsdocument met initiatiefnemers en medeoverheden
Eén van de belangrijkste succesvoorwaarden van het programma is voldoende financiering. Door één programma op te stellen waarin ruim voldoende projecten staan, kunnen we gericht onderhandelen met initiatiefnemers en medeoverheden over de uitvoering en financiering hiervan. Dit geldt met name voor de niet-onderhandelbare projecten en de projecten die uit de eerste tranche betaald gaan worden. Uitgangspunt daarbij is dat het programma de gemeente geen additionele middelen kost.

1.2 Met het programma houdt de gemeente zelf de regie
Het grootste deel van de energie-infrastructurele projecten die landen in het Amergebied, zijn van nationaal belang. Dat betekent feitelijk dat deze energie-infrastructurele projecten hoe dan ook doorgaan. Het Rijk kan er namelijk toe besluiten om een rijkscoördinatieregeling in te zetten. Door het programma vast te stellen en ons proactief op te stellen, behoudt de gemeente zeggenschap over het hoe, ondanks dat we niet gaan over het wat.

1.3 Participatieprojecten zijn het resultaat van samenwerking
De projecten in het programma zijn tot stand gekomen door een samenwerking tussen de raad, de raadswerkgroep Energiek Geertruidenberg, het college, inwoners en stakeholders. Dit is niet alleen een voorwaarde vanuit het HVP-fonds (EU-fonds onder het Herstel en Veerkrachtplan), maar toont meteen aan dat er draagvlak is voor de projecten én laat zien dat hier de meeste maatschappelijke baten te behalen zijn.

2.1 Inwoners mogen hun voorkeursprojecten aangeven voor besteding eerste tranche van de gebiedsgelden
De lijst met participatieprojecten is tot stand gekomen met input van de gemeenteraad, het college en de stakeholdersavond. De prioritering is het resultaat van twee inwonersavonden waarbij inwoners.

2.2 340 inwonersreacties
Voor de inwonersavonden zijn de 3.305 huishoudens uit de kern Geertruidenberg uitgenodigd. Uiteindelijk hebben er 214 personen meegedaan met het PWE-proces en hebben 126 inwoners middels een handtekeningenactie hun mening kenbaar gemaakt. In totaal zijn er dus 340 reacties onder 3.305 huishoudens uitgebracht. Inwoners uit de kernen Raamsdonksveer en Raamsdonk zijn niet uitgenodigd. Conform raadsuitspraken dient de eerste tranche van de gebiedsinvesteringen te landen in de kern Geertruidenberg, daar waar ook de impact van het converterstation is. Een aandachtspunt is en blijft wel de representatie van jongere inwoners.

2.3 De prioritering heeft alleen betrekking op het eerste deel van de eerste tranche van de gebiedsinvesteringen
De prioritering heeft betrekking op de 11,7 miljoen euro (inclusief BTW en apparaatskosten) die de gemeente in het eerste deel van de eerste tranche kan aanvragen. Bij volgende (delen van) tranches of andere financiële stromen dient opnieuw afgewogen te worden waar deze middelen aan moeten worden besteed. Dat kunnen de projecten in het programma zijn, maar er is ook ruimte om deze bij de nieuwe afweging aan te vullen.

3.1 De aanvraag van de middelen gaat via een regioplan
Onder regie van de provincie Noord-Brabant schrijven de gemeente Moerdijk, Drimmelen en Geertruidenberg een gezamenlijk regioplan. Dit regioplan bevat o.a. een korte omschrijving van de projecten die de gemeenten voornemens zijn om uit te voeren van de eerste tranche van de gebiedsinvesteringen. Voor Geertruidenberg zullen dit de ‘groen gekleurde’ projecten zijn in bijlage 2.

3.2 Prioriteringsvolgorde is niet per definitie gelijk aan de volgorde van uitvoering

Het kan zijn dat bij de planning en uitvoering van de geprioriteerde projecten, de volgorde in de tijd door koppelkansen, (on)uitvoerbaarheid of andere omstandigheden veranderd. Met dit voorstel geeft u het college de opdracht de (on)mogelijkheden en koppelkansen te inventariseren en daarnaar te handelen.

4.1 Reserve is nodig om middelen voor het programma te bestemmen
Vanuit het programma Powerport worden afspraken gemaakt met initiatiefnemers voor de bekostiging van het programma. Om deze opbrengsten te kunnen bestemmen voor het programma, moet er een reserve worden gevormd. Dit is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Kanttekeningen
1.1.1 Grootse plannen, onzekere financiering
Het programma Powerport Geertruidenberg omvat nu al circa 112 miljoen euro aan plannen en ideeën. Veel meer dan dat beschikbaar is (11,7 miljoen, waar de BTW nog van af moet) en ook veel meer dan dat waarschijnlijk beschikbaar komt. Dat betekent dat een aanzienlijk deel nu niet direct haalbaar is. Daarom is het ook een onderhandelingsdocument waar we zoveel mogelijk wel van willen financieren.

1.1.2 Voorfinanciering brengt risico met zich mee
Door, vooruitlopend op nog te ontvangen financiële bijdragen van het Rijk, kosten te maken en capaciteit in te zetten, loopt de gemeente het risico dit (deels) zelf te moeten betalen. Dit kan komen doordat later niet alle kosten vergoed worden, of doordat een project onverhoopt niet doorgaat, maar de gemeente er wel kosten aan heeft gemaakt. Om dit risico zo veel mogelijk te beperken, zijn er constant gesprekken met de provincie en rijk over wat wel/niet kan. Geen capaciteit inzetten nu, betekent echter dat de gemeente achter de feiten zal aanlopen en zeer waarschijnlijk middelen misloopt die ingezet hadden kunnen worden om de leefkwaliteit in de gemeente te verbeteren.

2.1 Inwoners mee laten denken, betekent regie (deels) uit handen geven.
De wens om inwoners zelf te laten meedenken welke projecten gefinancierd moeten worden uit de eerste tranche van de gebiedsinvesteringen, betekent deels de regie uit handen geven. Dit kan leiden tot bestuurlijk ongemak. Tijdens de totstandkoming van de projecten, werd dit ongemak al duidelijk. Zowel de gemeenteraad, als het college stuurde een voorselectie van ‘verplichte’ projecten mee die niet op de prioriteitenlijst kon ontbreken. Dit leidde onder stakeholders en inwoners tot weerstand. Die is inmiddels weggenomen, maar kan zo weer ontstaan als de prioritering bestuurlijk wordt aangepast.

2.2 Meetellen 126 handtekeningen geeft mogelijk een vertekend beeld
De 126 handtekeningen die zijn ingediend geven maar één project aan die men wil; de herinrichting van het Stationsplein. De andere projecten hebben zij niet beoordeeld en géén ‘weging’ meegegeven. Hierdoor stijgt dit project van plaats 24 (van de 28), naar plaats 2. Dit kan een vertekend beeld geven. Tegelijkertijd geeft een vertegenwoordiger van deze inwoners aan dat zij niet in de mogelijkheid zijn om (digitaal) aan te sluiten/hun stem uit te brengen en mee te doen met het PWE-proces. Zij hebben wel de moeite genomen om hun stem uit te brengen in de vorm van een handtekening. Digitale belemmeringen zouden geen obstakel mogen zijn voor participatie. Daarom is het voorstel om deze stemmen wel mee te wegen in de prioritering.

4.1 Opbrengsten kunnen ook elders worden bestemd
Door de opbrengsten te bestemmen voor het programma Powerport Geertruidenberg, kunnen ze niet meer worden ingezet voor andere doelen.

Financiën
Er wordt in de begroting 2026-2029 een Bestemmingsreserve Powerport ingesteld voor de middelen die voortvloeien uit de energie-infrastructurele initiatieven binnen het programma Powerport Geertruidenberg. Het doel hiervan is om de inkomsten en uitgaven van de projecten binnen het programma te salderen. Er is geen minimale of maximale omvang van de reserve van toepassing. De stortingen in deze reserve geschieden vanuit de binnengekomen middelen gerelateerd aan de projecten binnen het programma, vanuit de tranches van de gebiedsinvesteringen van het Rijk en/of vanuit andere afspraken met initiatiefnemers. Onttrekkingen uit de reserve worden gedaan op projectbasis, op basis van het programma en de prioritering. Zowel de stortingen, als de onttrekkingen zijn incidenteel. De looptijd van de bestemmingsreserve is gelijk aan de looptijd van het programma: vanaf 2026, tien jaar. Door de onttrekkingen te koppelen aan de uitgaven, kan deze bestemmingsreserve budgetneutraal worden verwerkt in de begroting. De financiële risico’s zijn beschreven onder kanttekeningen, 1.1.2.

Communicatie
Bij het opstellen van het programma, met name de projectenlijst en prioritering PWE-participatie, zijn twee-inwonersavonden en een stakeholderbijeenkomst gehouden. Ook is de website geertruidenberg.nl/energieprojecten uitgebreid en voorzien van de mogelijkheid om online mee te stemmen. Bij de uitvoering van het programma, start per project een participatieproces. Dit gaat dan met name over de

uitvoering van de projecten, dus op een wat lager abstractieniveau dan tot nu toe. Per project kijken we welke vorm van communicatie en participatie het meest geschikt is.

Inclusieve samenleving
Een inclusieve samenleving is een open samenleving waar iedereen ertoe doet en van waarde is ongeacht verschillen of beperkingen. Ieder mens draagt op zijn of haar manier bij aan de samenleving en juist dankzij de verschillen tussen mensen, zo waardevol en betekenisvol. Dat betekent dat iedereen die dat wil volwaardig deel uit kan maken van die samenleving en erbij hoort. Dit uitgangspunt wordt in acht genomen bij de uitvoering van het programma Powerport Geertruidenberg. Op projectniveau wordt gekeken naar inclusiviteit in allerlei vormen. Waar nodig, vragen we daarvoor advies bij de Adviesraad Sociaal Domein, de Seniorenraad en de Stichting Toegankelijk Geertruidenberg.

Uitvoering
Na het raadsbesluit wordt er in regionaal verband gewerkt aan het regioplan Powerportregio Moerdijk. Daarin worden alle projecten verwerkt die de drie powerport gemeenten van plan zijn om uit te voeren. Op basis van het regioplan krijgt de gemeente Geertruidenberg de financiële middelen van het Rijk uiteindelijk toegewezen. Het gereserveerde bedrag is reeds bekend, maar de formele toewijzing verloopt via het regioplan. Na de toewijzing van de middelen (uiterlijk Q1 2026) gaan de participatieprojecten daadwerkelijk van start.

Bijlagen
1. Programma Powerport Geertruidenberg
2. Prioritering van Participatieprojecten

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij vaststelling aan.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Geertruidenberg,

de secretaris,	de burgemeester,
R. Brekelmans	M. Witte

De raad van de gemeente Geertruidenberg;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Geertruidenberg.

Besluit:
De raad besluit:

1. Het programma Powerport Geertruidenberg (bijlage 1) vast te stellen
2. De prioritering van de participatieprojecten (bijlage 2) vast te stellen
3. Het college de opdracht te geven om de eerste tranche van de gebiedsinvesteringen aan te vragen op basis van de prioritering van de participatieprojecten, onder voorbehoud van uitvoerbaarheid en koppelkansen.
4. Een Bestemmingsreserve “Powerport” in te stellen voor de middelen die voortvloeien uit Powerport-initiatieven, deze te bestemmen voor het programma Powerport Geertruidenberg en deze te verwerken in de begroting 2026-2029.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 18 september 2025,

Geertruidenberg,

de raad voornoemd,

de griffier,	de voorzitter,

G. Brunsveld M. Witte